



בבית הדין הצבאי לערעורים

בפני :

אלוף דורון פיילס - הנשיא
אל"ם אבי לוי - שופט
אל"ם חיים וגנר - שופט

בעניין :

התובע הצבאי הראשי – המערער (ע"י ב"כ, סרן שחאדה חמדאן ; סגן אריאלה סגל)

נגד

ח/XXX טור' א' י' – המשיב (ע"י ב"כ, עו"ד מיטל אור שלם)

ערעור על פסק דין של בית הדין הצבאי המחוזי במחוז שיפוטי הצפון שניתן בתיק צפון (מחוזי) 450/16 (אל"ם אורלי ירון – נשיאה) ביום 1.11.2016. הערעור (קולת העונש) התקבל.

פסק-דין

1. המשיב הורשע על-פי הודאתו בעבירת היעדר מן השירות שלא ברשות, לפי סעיף 94 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, על כי נעדר מיחידתו תקופה בת 2,041 ימים, שהסתיימה במעצרו.

2. בית הדין קמא הטיל על המשיב 130 ימי מאסר לריצוי בפועל, לצד עונש מאסר מותנה. התביעה הצבאית לא השלימה עם גזר דינו של בית הדין המחוזי ועתרה, כי נורה על החמרה בעונש המאסר בפועל שהוטל על המשיב.

גזר דינה של ערכאה קמא

3. בית הדין קמא, עמד במסגרת גזר דינו על כך, שהמשיב עבר קורס נהיגה קדם צבאי והוסמך כנהג משא. המשיב שובץ בתפקיד זה לגדוד גדעון בחטיבת גולני. הוא

מסר לקצין משא"ן של הגדוד כי אמו סובלת מבעיות רפואיות ומצבה אינו מאפשר שהותו ביחידה סגורה. עוד באותו יום עזב המשיב את היחידה והחל בהיעדרות.

4. במהלך המעצר הובא המשיב בפני ועדת התאמה לשירות והביע חוסר מוטיבציה מוחלט לשירות. בין היתר תיאר חובות של המשפחה ל"שוק האפור". הוועדה הפנתה את המשיב לבדיקת גורמי ברה"ן. הפסיכיאטר הצבאי קבע כי למשיב הפרעת הסתגלות על רקע גורמי דחק, והמליץ לפטור את המשיב בפרופיל 21. בעקבות כך, התאימה לו ועדה רפואית פרופיל 21 על רקע נפשי.

5. בית הדין קמא עמד על הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה וביניהם: חוסנו של הצבא, משמעת החייבת לשרור בין שורותיו, נשיאת הנטל באופן שוויוני והלכידות החברתית הנובעת מכך. בית הדין קמא לא התעלם גם מכך שהמשיב רכש מקצוע נדרש, תוך השקעת משאבים מצד הצבא.

6. בית הדין קמא בחר לתת משקל ממשי למצבו הנפשי של המשיב, אשר לוקה בהפרעת הסתגלות, כעולה מחוות הדעת הפסיכיאטרית. צוין, כי התנהגותו של המשיב, עוד בנעוריו ובבסיס הכליאה, המתוארת בחוות הדעת, מלמדת על קושי בשליטה בדחפים, ויש בה כדי להסביר את התנהגותו האימפולסיבית בעת שברח מן היחידה. עוד ניתן משקל לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות, שעניינן בחובות שבהם נתונה המשפחה. עם זאת, בית הדין היה ער לכך שהמשיב לא אפשר לרשויות הצבא להידרש למצוקותיו, והחל בהיעדרותו ביום הצבתו ביחידה.

7. לאור זאת, קבע בית הדין המחוזי מתחם עונש הולם הנע בין שלושה לשישה חודשי מאסר לריצוי בפועל ובגדריו הטיל עונשים, כאמור לעיל.

ערעור התביעה

8. התביעה טענה בערעורה, כי "בית הדין קמא כלל לא קבע מתחם עונש הולם, והעונש שנגזר על המשיב חורג באופן בלתי מוצדק ובלתי מוסבר מההלכות הנוהגות". התביעה סבורה, כי יש להשית על נעדרים משירות לתקופות ארוכות, כהיעדרותו של המשיב, עונש ממשי וממושך, שיבטא את חומרת המעשה. עוד נטען, כי עובדת מעצרו של המשיב בסיום העדרותו, עומדת לחובתו.

9. לטענת התביעה, העובדה כי המשיב נמצא לא כשיר לשירות, אינה ממעיטה מהחומרה שבהיעדרותו הארוכה. עוד נטען כי לא נקבע בחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה, כי כליאתו של המשיב מחמירה את מצבו. יחד עם זאת

הדגישה התביעה כי נסיבותיו האישיות של המשיב לא נעלמו מעיניה, ומשכך היא נמנעה מלהגיש כתב אישום בגין עריקה, לפי סעיף 92 לחוק השיפוט הצבאי, אף שהיעדרותו הארוכה מצדיקה זאת. התביעה הצבאית אף לא עמדה על כך כי התיק יידון בפני הרכב שופטים, מתוך התחשבות בנסיבותיו האישיות.

10. לאור האמור, ביקשה התביעה לקבוע מתחם עונש הולם רחב יותר ולהשית על המשיב עונש מאסר חמור באופן משמעותי מן העונש שהוטל עליו.

11. באת כוחו של המשיב עתרה לדחיית הערעור. להשקפתה, מחוות הדעת הפסיכיאטרית עולה תמונה קשה על מצבו הנפשי של המשיב, אשר מלמדת כי למעשה מעולם לא היה כשיר לשירות. משכך, סבורה הסנגורית, המתחם והעונש שקבע בית הדין המחוזי, הולמים וראויים ואין להחמירם.

דיון והכרעה

12. נסיבות העבירה כאן חמורות – המשיב הוכשר על חשבון הצבא בקורס קדם צבאי לנהיגת רכב משא ומיד לאחר שסיים את הכשרתו הצבאית הבסיסית והוצב ליחידה שבה יועד לשרת, באותו היום ממש, נשא רגליו ונעדר מן השרות. היעדרותו היא היעדרות ארוכה מאוד, שבאה על סיומה רק במעצר (יוער, בהקשר זה כי זמן מה קודם לכן פנה לרשויות הצבא וביקש כי מצבו הנפשי ייבחן, אולם, כאמור, לא התייצב ונעצר לאחר זמן מה). המשיב לא עשה כל ניסיון, עובר להיעדרותו או במהלכה, לנסות להשתלב בשירות, לבקש להתאים את תנאי שירותו למצבו מבית או לבחון את מצבו הנפשי. למעשה, מדו"ח החפש, המוצג תל"ב, עולה כי המשיב מסר "שוב ושוב שאינו מעוניין לחזור ושאין סיכוי שהדבר יקרה". חוות הדעת הפסיכיאטרית דהיום אכן מלמדת על הפרעת אישיות הסתגלותית על רקע גורמי דחק, אולם היא שוללת מצב פסיכוטי או עדות לבעיה נפשית מאגורית ובשום פנים אינה מלמדת על כך שלכתחילה לא היה המשיב כשיר לשירות. למעשה, מן התדפיס האישי (ת/1) עולה כי המשיב סיים בהצלחה, עובר להיעדרות, קורס נהיגה וטירונות.

13. דומה כי בנסיבות אלה, פגיעת מעשי המשיב בערכים המוגנים ובראשם חובת הנשיאה השוויונית בהגנה על ביטחון המדינה, חמורה. מתחם הענישה שקבע בית הדין קמא אינו מביא לידי ביטוי את מידת הפגיעה בערכים המוגנים, את נסיבותיה המחמירות של העבירה ואף לא את רמת הענישה הנוהגת (ראו לדוגמה ע/48/12 רב"ט בצלאל נ' התובע הצבאי הראשי (2012); ע/11/13 טור' גילבה נ' התובע

הצבאי הראשי (2013). אנו מעמידים, אפוא, את מתחם העונש ההולם על עונש מאסר בפועל שבין חמישה לשנים עשר חודשים.

14. בנסיבות העניין, תוך מתן משקל לרקעו האישי של המשיב ולקביעה דהיום כי אינו כשיר לשירות ומתוך שאיננו ממצים את מידת העונש בקבלנו ערעור התביעה, מצאנו לקבל את הערעור ולהעמיד את עונש המאסר על שישה חודשים לריצוי בפועל, שיימנו מיום מעצרו. אין שינוי ברכיב המאסר המותנה.

ניתן והודע היום, ט"ז בחשוון התשע"ז, 17 בנובמבר 2016, בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופט	שופט	הנשיא
למקור	נאמן	העתק
מכני	קורל	סגן
הדין	בית	קצינת
		חתימת המגיה: _____
		תאריך: _____